

FOLK OG LAND

NR. 2 — 16. ÅRGANG

LØRDAG 21. JANUAR 1967

LØSSALG 1 KRON

Sverre Aastorp,
Seldukst. 5,
0 8 1 0

Svensk FN-generals erfaringer i Palestina

Hvorledes etiketten «antisemitisme» klistres på folk som ikke går Israels erinder

LITT OM GENERAL VON HORNS BOK «FREDENS SOLDATER»

General Carl von Horn

En søndag morgen i mai 1962 ble det innlevert et brev til hovedkvarteret for overvåkingskommisjonen i Palestina fra den israelske side (i Jerusalem). Brevet ble straks åpnet av den jourhavende engelske FN-offiser Victor Mills, som trodde at det dreiet seg om en offisiell melding. Det var imidlertid ikke tilfelle. Det maskinskrevne dokument inneholdt en liste over påståtte «forbrytelser» som overvåkingskommisjonens sjef, general Carl von Horn skulle ha gjort seg skyldig i. Brevet sluttet med «et vennlig råd» til generalen — nemlig at han snarest mulig burde forlate Palestina. Hvis han ikke fulgte dette råd innen 20. mai så ville han sannsynligvis forlate landet i en likkiste. Brevet var undertegnet med den melodramatiske underskrift

«Den hevnenende hånd».

Om dette anonyme brev og de nærmeste følger av det forteller general von Horn i sin bok «Fredens soldater» følgende:

«Trots att jag mycket väl minnes vad som hänt med Folke Bernadotte och (säkerhetsofficern) Hansen, sov jag ändå gott den natten. Men jag blev en smula irriterad nästa morgon, när flera personer kom för att uttrycka sin indignation och sin oro. Eftersom jag hadde gett Victor Mills ordrer om att hålla tyst om saken (brevet hade under tiden överlämnats till den israeliska polisen), frågade jag dem, hur de hade fått veta om saken. De såg förvånade på mig. — Vi hörde att det stod i tidningarna i går kväll.

— I tidningarna!

— Ja, general!

— Jag förstår, sade jag. Jag visste, att ingen av dem kunde läsa hebreiska, men nyheten måste ha befordrats mycket snabbt med djungeltelegrafen.»

Det sto klart for von Horn og hans medarbeidere at kopier av truselsbrevet var blitt overlevert de israelske avisredaksjoner lenge før generalen selv hadde mottatt originalen. Det var til og med blitt nevnt i nyhetssendingen fra Wiens radio kvelden i forveien. von Horn lot ikke dette passere uten videre, men underrettet omgående med telegram U Thant i New York om saken. U Thant ga et oppmuntrende svar: han hadde straks minnet Israels regjering om at den var ansvarlig for FN-personalets sikkerhet, og han oppfordret von Horn til selv å gjøre en direkte henvendelse til den israelske regjering. von Horn fulgte rådet og det lykkedes ham to dager senere å få en samtale med utenriksminister fru Golda Meir, som var meget kjølig innstillet. Hun forsøkte å bagatellisere hele saken ved å fremholde at det israelske politi etter inngående undersøkelser (som etter alt å dømme aldri hadde funnet sted) var kommet til at det var opplagt at truselsbrevet var skrevet av en

(Forts. side 6)

Hvorfor løslates ikke Rudolf Hess?

Av den britiske jurist og publisist F. J. I. Veale

Rudolf Hess før Englandsflyvningen sammen med sin lille sønn som senere ikke har sett sin far og som nu er en voksen mann

Ingen episode i annen verdenskrig vakte større forundring og utløste heftigere

Grev Bernadotte som ble myrdet i Israel og som von Horn minnet Golda Meir om

spekulasjoner enn Rudolf Hess' berømte fredsflyvning til Storbritannia i mai 1941. Uten å fortelle et menneske hva han hadde fore, besteg Hess i Augsburg et hurtig enseters fly, krysset Nordsjøen og krasjlandet på en eng i Skotland i nærheten av landstedet til hertugen av Hamilton. Han ble straks tatt i forvaring og forble i engelsk fengsel til krigens slutt og ble overlevert til det internasjonale militærtribunal til forhandling og domsfullbyrdelse — overensstemmende med den avgjørelse som var truffet av statssjefene under Jaltakonferansen. Senere har Rudolf Hess sittet i Spandau-fengslet. Etter at Rudolf Hess landet i Skotland, har det vært mange motstridende forklaringer om hans forhold. I Tyskland tror man i alminnelighet at det var sinnsforvirring som drev Hess til flukten til England, en oppfatning som senere ble un-

(Forts. side 2)

Gåten omkring Rudolf Hess

(Forts. fra side 1.)

derstøttet av den kjennsgjering at har under hele den såkalte Nürnbergprosessen bevarte fulstendig taushet. Den britiskepropaganda hevdet at Hess hadde fløyet fordi han hadde forstått at Tysklands nederlag var nær forestående. Andre igjen mente at han hadde foretatt fredsmisjonen med Hitlers stilltende samtykke. Hitler ville gi den britiske regjering et fredstilbud — og det gjennom en utsending uten fullmakter — for å kunne benekte det hvis det ble tilbakest. Selv idag er gåten omkring Rudolf Hess og motivene for hans handlemåte ennå ikke løst, skjønt sikkert mange holdepunkter er blitt avdekket da seierherrene etter Tysklands betingelsesløse kapitulasjon transporterte bør: mange lastebiler fulle av hemmelige statspapirer og privatkorrespondanse til nærmere undersøkelse. Dog, hva man enn måtte ha oppdaget, så ble det hemmeligholdt for offentligheten.

Gåten omkring Englandsflyvningen til Rudolf Hess har forlenget mistet enhver politisk betydning. For, hva nu Hess enn tenkte å oppnå, så er det ubestridelig at han mislykkedes fullstendig. Tilfellet har idag bare historisk interesse.

DEN GLEMTE «FORBRYTELSE»

Langt mere gåtefullt er idag spørsmålet hvorfor Hess fortsatt blir holdt i fengsel. Etter at det i mellomtiden er forløpet et kvart århundre, husker bare få hva den skrekkelige forbrytelse som Hess angivelig skal ha begått består i. Naturligvis antar man i alminnelighet at det må ha vært noe særlig avskyelig siden det har kunnet foranlediget formodede åndelig sunde dommere til å dømme Hess til livsvarig fengsel «under hårde og umenneskelige betingelser» — for å sitere Sir Winston Churchills beskrivelse av disse betingelser i Underhuset 8. april 1954. Helt glemt er det at det internasjonale militærtribunal uttrykkelig frifant Hess for å ha begått noen «krigsforbrytelse» eller en «forbrytelse mot menneskeligheten». Selv de som førte prosessen mot Hess i Nürnberg kunne vel knapt ignorere den kjennsgjering at Hess fra mai 1941 av satt i britisk fengsel og derfor ikke godt kunne være ansvarlig for de avskyeligheter som naziregimet begikk under de siste fire krigsår.

Rudolf Hess ble bare funnet skyldig i den dengang ny-

oppfunne forbrytelse å ha «planlagt og ført en angrepskrig» — en forbrytelse som tribunalet ikke gjorde seg møyen med å definere nærmere. Denne forbrytelse er etter Hess' domfellelse blitt forøvet av statsmenn med den aller største anseelse. Eksempelvis startet Sir Anthony Eden sammen med Frankrike og Israel i 1956 en invasjon i Egypt, og 1963 angrep erkepasifisten Nehru Portugal for med våpenmakt å annektere den 400 år gamle portugisiske besiddelse Goa. Men ingen har noensinne krevet at Eden og Nehru skulle sendes til Spandau for å gjøre Hess selskap.

Den hemmelige opposisjon mot løslatelse av Hess må være uhyre sterk siden det har lyktes den å boikotte alle appeller fra menn med verdensomfattende innflytelse om frigivelse av Hess. Blant dem som stadig har understøttet Rudolf Hess' krav på rettferdighet, står den avdøde Sir Winston Churchill i første rekke. Churchill har aldri lagt skjul på at tilfellet Hess tyngtet hans samvittighet. I sin bok «Den annen verdenskrig» skriver han:

«Når jeg tenker tilbake på hele historien, så er jeg glad over ikke å være ansvarlig for hvorledes Rudolf Hess ble og fremdeles blir behandlet. Han kom til oss av egen fri vilje — skjønt uten fullmakt dog med en slags rang av ambassadør.»

Sannsynligvis under innflytelse av Churchill, hvis venn den avdøde Lord Beaverbrook — den mektigste aviskonge i Storbritannia — var, lot en av sistnevntes mange aviser for mange år siden like før jul offentliggjøre en appell hvori det ble krevet rettferd for Hess. Og i 1963, to dager før jul, skrev hin urokkelig venstreradikale og antityske publisist, Oxford-historikeren Dr. Allan Taylor i «Sunday Express» en artikkel med overskriften «Må denne mann forbli i fengsel evig?» Dr. Taylor henviste til at Hess bare var blitt kjent skyldig i en nyoppfunnen forbrytelse som aldri var blitt definert.

20 ÅRS TORTUR ER NOK

I de fleste siviliserte land, innbefattet Storbritannia, er det av humane grunner vanlig å løslate fanger som er dømt til livsvarig fengsel etter 10 til 15 år. I Storbritannia er det 12 år. Taylor sluttet med en sterk appell for Hess som da allerede hadde sittet 22 år i fengsel.

Et bemerkelsesverdig bidrag til dette tema er artikkelen til den begavede jødiske

journalist Bernard Levin «20 års tortur er nok» av 2. mai 1965. Levin tilbakeviste bestemt det britiske utenriksministeriums erklæring om at Hess ble holdt i fengsel fordi den sovjetiske regjering var imot hans løslatelse, ja imot enhver lettelse i vilkårene. Levin argumenterte med at Storbritannia i turnus med USA, Frankrike og Russland i tre av årets måneder overtok bevoktningen av Rudolf Hess i Spandau. Vestmaktene kunne derfor ikke frasi seg ansvaret for at Hess fortsatt forble i fengsel, da enhver av de tre vestmakter — etter tilsvarende melding til Russland — var i den stilling at de kunne løslate ham i den tid han var i deres forvaring. Levin understreket at det var usannsynlig at en slik løslatelse ville foranledige mere enn en formell protest fra russerne mot den ensidige oppsigelse av en avtale. En slik protest ville bare forhøye tallet på de utvekslede protester mellom vestmaktene og Sovjetsamveldet siden avslutningen av fiendtlighetene i 1945.

DEN VIRKELIGE GÅTE MED TILFELLET HESS

Det faller i virkeligheten vanskelig å tro at det i Russland skulle kunne bestå personlige hatfølelser mot Rudolf Hess. Sannsynligvis er han like glemt der som andre steder. Blant Hitlers rådgivere var Hess den som ikke billiget Hitlers beslutning om å angripe Russland — en misbilligelse som han ga uttrykk for da han ofret sin stilling, sin politiske karriere, og aktelsen til sine venner, som etter hans englandsflyvning måtte se på ham enten som forrykt eller som en forræder.

Hvorfra stammer denne urokkelige opposisjon mot løslatelse av Hess, en opposisjon som selv Sir Winston Churchill forgjeves kjempet mot? Hvem er de menn som så uforsonlig holder fast ved at Hess skal dø i fangenskap? Hva er det de frykter om han blir løslatt?

Her ligger den virkelige gåte ved tilfellet Hess. Den er meget mere forvirrende enn gåten omkring motivene for hans flyvning til England i 1941.

Ennu er det bare mulig å anstille spekulasjoner. Mange tror at man frykter for at Hess i tilfelle han blir løslatt ville nevne navnene på noen høytstående personer i England som han ville besøke. Men dette er ikke tilstrekkelig til å forklare det ubønnhørlige hat. De fleste av de menn i Storbritannia som var kjent i 1941 for sin

Bondehøvdingen i Lom er borte

Den gamle bondehøvding Paal O. Aukrust i Lom er død, nær 83 år gammel.

For bare noen uker siden sendte Aukrust oss en liten brosjyre han hadde laget, «Sjølviografi og kommunalsøge». I forordet skrev han at han hadde laget skriftet «fyrst og fremst som ein freistnad på å gje eit korrektiv til den etter mi meining misvisande framstilling i norsk presse og norske historielære-bøker av det som skjedde i åra 1940—45». Og karakteristisk nok på bakgrunn av den sterke ættekjensle Aukrust var fylt av, var skriftet «Tileigna mine barnebarn».

Det var egentlig dikteren Olav Aukrust som var odels-gutten, men dikterkallet hadde grepet ham slik at det ble Paal som overtok farsgården. En tredje bror i den rikt begavede familie var Lars, som ble skolebestyrer og stortingsmann og var alminnelig aktet og ansett inntil han som NS-medlem ble utrensket i 1945.

I det nevnte lille skrift skriver Aukrust bl. a. at «gjøremåla mine har vore så sterkt knytte til kommunal verksemd at ein biografi samstundes må bli noko av ei kommunalsøge for Lom fyrste halvdel av dette hundreåret». Og det er så sant som det er skrevet. Hans posisjon i bygden var så sterk at han etter å ha sonet sin dom for «landssvik» allerede i 1951 ble stillet som fri kan-

opposisjon mot krigen er døde idag. Det faller vanskelig å tro at denne hårdnakkede opposisjon mot løslatelse av Hess springer ut av ønsket om å beskytte ryktet til noen bedagede menn.

Like lite overbeviser den tese at Hess' voktere frykter for virkningen på den offentlige opinion i USA og Storbritannia av mulige avsløringer om den brutalitet Hess har vært utsatt for under sin fengselstid. For frykt av denne art har ikke utsatt løslatelsen av andre ofre for Nürnbergtribunalet. De lidelser som ventet de domfelte ble også beskrevet i pressen utførlig og med sant velbehag allerede ved domsavsigelsen i 1946. Det er heller ingen grunn til å anta at Hess er blitt utvalgt til en spesiell brutal behandling.

Sannheten ligger formodentlig i en helt annen gate. Jeg håper om kort tid i en fortsettelse av denne artikkel å kunne legge frem den etter min mening sannsynligste forklaring på gåten Rudolf Hess.

F. J. P. Veale

didat ved herredstyrevalget og fikk flest stemmer av alle! Sosialistene hadde hatt makten i bygden i de siste 30 år, men nu ble Aukrust ordfører igjen etter loddtrekning med sosialistenes kandidat.

Det vil føre for langt her bare å forsøke å regne opp alt det Aukrust har vært med på og har utrettet i et langt og virksomt liv. Han var vokset frem av folkehøgskulebevegelsen, den som igrunnen var det åndelige grunnlag også for Nasjonal Samling, og han var og ble den samme gjennom hele livet, høyreist, helstøpt og uredd. Selv slutter han da også sitt skrift med disse ord: «Etter eit langt og lagnadstungt liv har eg likevel så mykje å vera takksam for at eg ikkje ville hatt dette livet ulivt.»

Likevel kom nok døden brått. I et brev til dette blads redaktør for en måneds tid siden skrev den gamle kjempe med sikte på fremtiden at «når eg kjem til Oslo neste gong tenkte eg og be om Dykkars hjelp til å få eit utvalg av dei beste bøker som er utgjeve frå vår side etter 1945 som ei gave frå meg til folkeboksamlinga i bygda.» Han rakk altså ikke å fullføre denne tanke, men han rakk iallfall å sende sine gamle kampfeller en siste hilsen. Han slutter sitt brev med: «Held fram som De stævner, og hels så mykje Anders Hafskjold frå meg.»

Det er vemodig å tenke på at den gamle kjempe og gode venn, bygdehøvdingen Paal O. Aukrust er borte. Fred over hans minne!

—o—

HØSTTUREN GJENNOM JERNTEPET

Byen vi besøkte i Ungarn heter Sopron, og ble grunnlagt av romerne, så det er en meget gammel by. I FOLK OG LAND har trykkfeilsdjevlen vært ute og byen er blitt hetende Sopran.

Alf Gleng

—o—

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Colletts gate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapielig samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Livsfarlig utenrikspolitikk

Noen uttalelser nylig av utenriksminister Lyng i Fjernsynet tvinger oss til nok engang å beskjefte oss med det som kalles norsk utenrikspolitikk, men som tydeligvis bare er en demonstrasjon av den rene og skjære begrepsforvirring.

Det har som kjent skjedd litt av hvert rundt omkring i verden siden de dage da Lyngs forgjenger og tydeligvis også forbilde, Lange, fikk trukket Norge inn i den amerikanske krigskoalisasjon NATO. Det står nu klart at dette hovedsakelig skjedde fordi en ikke ville ofre tilstrekkelig selv på et nøytralitetsforsvar sammen med Sverige, men lot seg kjøpe inn i alliansen med amerikanske dollars. Likevel var det dengang naturligvis en viss fornuft i den stilling man tok på bakgrunn av at USA var enerådende som verdensmakt med sitt veldige atomvåpenforsprang, som naturligvis ga dets allierte en sikkerhet.

Idag er situasjonen en helt annen. Idag må vi selv betale militærutgiftene ved vårt medlemskap i en krigsallianse og idag oppnår vi heller ikke sikkerhet for noe annet enn å bli blandet inn i en krig som sannsynligvis overhodet ikke berører forhold av interesse for Norge — såsom dollarimperialisme i Asia og Afrika, politiske intriger i Palestina og lignende. USA har mistet atommonopolet og har forlenget klart og tydelig sagt fra at det ikke drømmer om å starte en atomkrig som kan utslette dets egne byer og folk på grunn av en eventuell aggresjon fra østlig side i Europa. Da og der skal man kjempe med konvensjonelle våpen, og den som overhodet vet noe om styrkeforholdene i øyeblikket i en konvensjonell, begrenset krig ett eller annet sted i Europa, vet at hjelpen fra USA da er uten enhver betydning. Det er jo blant annet det Frankrike har tatt konsekvensen av og som Tyskland vel også kommer til å ta konsekvensen av innen alt for lenge. Ja, selv England vakler i sin USA-troskap og logrer ved Europas porter.

Men ikke Lyng naturligvis. Han er mere amerikansk enn amerikanerne selv. Han har fremdeles intet begrepet. Han tror fremdeles å kunne gjemme seg under den amerikanske atomparaply som ikke lenger eksisterer. Og ellers reise på «vennskapsbesøk» til de land han har alliert seg mot. Og trass i dette forsøker han også å leke «europere». Og denne «europereen» tar seg slik ut: Også russerne har merket seg de nye signaler og anser tydeligvis slett ikke et virkelig europeisk samarbeide som noen utopi. Sovjetsamveldet er jo når alt kommer til alt en hvit og europeisk makt med alvorlige bekymringer ved sine asiatiske grenser. Lyng drøftet til og med dette i Moskva og synes det er aldeles storartet med en europeisk toppkonferanse som kan klarlegge situasjonen. Men betingelsen må være, sier han i Fjernsynet, at også USA deltar i denne europeiske toppkonferanse! Stort mere livsfjern og hinsides enhver begripelse kan vel ikke godt en utenriksminister bli. Selv en norsk.

Han avsluttet ellers sine uttalelser om det han tror er utenrikspolitikk med å fortelle at regjeringen Borten ikke drømte om å legge frem noe alternativ til NATO etter at avtalen utløper om etpar år. Og hvis en eller flere stortingsmenn tok det opp, så regnet han tydeligvis med at det sitter tilstrekkelig mange smålynger i Stortinget til at det kan avvises uten folkeavstemning. Han sa uttrykkelig at stortingsmennene ikke trengte noen fullmakt av velgerne på dette område.

Det er rystende naturligvis å ha en slik utenriksminister

Det forunderlige valg

I

Valget var selvfølgelig ikke forunderlig, men resultatet var tydelig nok overraskende både for taper og vinner. Man har ennå ikke funnet frem til sammenhengen og enn mindre til dens konsekvenser.

II

Det er derfor grunn til å komme tilbake til saken ennå en gang.

På ytterste venstre fløy, har man ment å finne forklaringen på valgutfallet i samarbeidet mellom Høyre og Krf. og mellom Sp. og Venstre. Det første mønstret ifølge valgstatistikken 22 800 stemmer det annet 14 713. Samarbeidet har formentlig i begge tilfeller ført til det tilsiktede resultat, å berge mandater som hver især ikke kunne gjøre seg noe håp om. Men, ingen av delene har kunnet skaffe de borgerlige partier tilsammen en overvekt på 10 representanter i Stortinget. De to nevnte grupper stemmetall utgjør tilsammen 37 513 av ialt 2 047 029 avgitte stemmer.

Men selve idéen er forsåvidt riktig, som det var den samme form for «samarbeide» med de borgerlige partier, som NS benyttet seg av ved å gi sine stemmer til det borgerlige parti, som innen valgkretsen sto mest lagelig til å få det omstridte mandat. For å låne en uttrykksmåte fra Emil Stang: Det hele er så enkelt, at man må være politiker for ikke å forstå det.

III

Sf. sees å søke sin trøst i kommende forandring i valgloven. Man skal formentlig øke stortingsmennenes antall med 25 til prosentvis fordeling på partiene etter deres styrke i forhold til det samlede antall avgitte stemmer på landsbasis.

Det kan ikke sees at dette vil medføre noen endring av betydning i det innbyrdes styrkeforhold, men her vil Dusteforbundet få sin sjangse. Det var allerede frampå før siste valg. Kondisjonene er jo unektelig fristende.

Olaf Holm

Har De fornyet
abonnement for 1967?

i farlige tider, selv om ikke så mange fatter det idag. Og dog burde vel noen og hver nu kunne innse at det angelsaksiske korthus man skjuler sin nakenhet i holder på å ramle sammen.

Sverre Løberg
om Hewinsoversettelsen

EFTER EN SØVNLØS NATT!

Slik så han ut før den søvnløse natt!

Vi er blitt gjort oppmerksom på at selveste sjefhetseren, Sverre Løberg har «anmeldt» den norske utgaven av Hewinsboken i intervjuer både i sitt hofforgan «Telemark Arbeiderblad» og i sitt Osloorgan «Dagbladet». I betraktning av at han er en enslig svale, bør han vel få slippe til hos oss også med noen av sine praktblomster. Sakkunnskapen er vel også stor hos denne årets nestbestseller-fatter.

Riktignok slipper DAGBLADET innledningsvis katten ut av sekken, for å tale med Løberg i en annen sammenheng. «Det vil føre for langt i dag å gå nøye inn på bokens innhold», skriver bladet meget fornuftig og sikkerlig uten tanke på å ta det forsømte igjen ved en senere anledning. Det kom formodentlig til å huske på avtalen mellom «de gode» i pressen om å tie boken ihjel, og tilføyer skynsomt at «det er heller ikke vår sak å gi den noen gratis reklame.» Men, skal tro om ikke Løberg har klart det likevel? Vi siterer:

«Boken er på over 400 sider og den engelske utgaven var stipulert til en pris av 59 norske kroner. Den selges idag — i norsk oversettelse — til en fast pris, uten hensyn til omsetnings-skatt, av 20 norske kroner. Den må være sterkt subsidiert, hvor enn kapitalen måtte stamme fra.»

Hermed mener da formodentlig Løberg å ville antyde at det er noe skummelt med den billige prisen. Kanskje boken er subsidiert av gamle «bortgjemte naziskatter»? Eller er det den internasjonale «ny-nazismen» som er på ferde? Til noen beroligelse for suksessfatteren Løberg skal vi meddele ham at det må betales omsetnings-skatt også ved salg av utenlandske bøker i Norge. Så vet da stortingsmannen det! Ellers tør kanskje forklaringen være at Store Bjørn forlag er mere nøkternt i sine kalkulasjoner enn det britiske W. H. Allen i London? Rent bortsett naturligvis fra at det med hensyn til den engelske utgaven dreiet seg om en innbunden bok med vanlig

bokutstyr, mens det når det gjelder den norske oversettelsen er en paperback-utgave. Ellers er det jo ikke i første rekke prisen som har berørt Løberg sterkest:

«Denne boken har skaffet meg en søvnløs natt og vil ved nærmere studium sannsynligvis skaffe meg flere.»

For, reflekterer det notoriske moralske dydsmønster, Sverre Løberg som idag er med og styrer Norge:

«Det er uhyggelig å tenke på hva som ville ha skjedd dersom en slik bevegelse, nær knyttet til den internasjonale fascisme skulle ha seiret i Norge — og landet senere muligens skulle blitt regjert av hele den samling av typer som Hewins har brukt som «sannhetsvitner» (istedenfor Løberg!) i sin internasjonale «historiske» beskrivelse av et land som vårt og en «fører» som Quisling — uten folk.»

Og videre:

«Neste kapittel heter «Var han et geni?». Her kommer en karakteristikk over de rester av Nasjonal Samling som ennå eksisterer i vårt land. I en parentes heter det («Uten sidestykke i noe annet okkupert område holder de norske «nazister» den dag i dag fast ved sin troskap ved Quisling og hans minne. De eier ikke noen skyldfølelse overfor det som de betraktet som sin riktige holdning under krigen og sin innstilling til tyskerne») Her slapp katten ut av sekken.»

Vi skulle anta at Løbergs bok er subsidiert av kulturfondet i form av bibliotekinnkjøp (for midler inkommet bl. a. gjennom salget av den engelske utgaven av Hewinsboken i Norge), så vi forstår ikke hvorfor han stadig kretser rundt denne usannheten om at den norske utgaven av Hewinsboken er «subsidiert». Det kan jo ikke være missunnelse som driver ham når han sier:

« — — sitatene fra fylkesmann (i befipelsen har han faktisk glemt gåseøyne!) Jacobsens oversettelse, som nå spres subsidiert ut over det norske folk — — »?

Hvor er altså «katten» til kalkulator Løberg? Han som så modig etter sigende både har talt og fortsatt taler Roma midt imot.

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling
RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

Krigføeringsproblemet 1940–1945

En redegjørelse bygget på kjensgjerninger og solide kilder av avdøde major og byråsjef i Forsvarsdepartementet Finn Kjelstrup

11.

Hjemmestyrkene var partisaner¹⁾, så godt som uten skolert befal. Etter Tysklands angrep på Sovjet-Samveldet ble hjemlandets kommunister interessert i dannelsen av slike organisasjoner, men tilslutning av betydning fikk de først da krigens utgang var gitt. De fikk ingen som helst militær betydning, som fremholdt bl. a. av professor Keilhaug²⁾. De vesentligste resultater av deres virksomhet — i strid med folkeretten og Kongens og regjeringens direktiver i 1940/41 — har vært til dels helt nytteløs ødeleggelse av norske verdier og norske liv³⁾ samt skjerpelse av okkupasjonsvilkårene. Ennå i februar 1943 tok «Kretsen» i brev til eksilregjeringen bestemt avstand fra reisning av irregulære gerilja- og motstandstropper. «En reisning i Norge ville bli det rene barnekors-tog», — en utvilsomt riktig bedømmelse, så meget mer som okkupanten ifølge senere fremkomne opplysninger hadde full oversikt over hjemmestyrkenes organisasjon og ledelse, og når som helst ville kunne gripe lam-mende inn i denne. Det var ingen anledning til å gi disse folk en rasjonell militær utdanning. Den positive betydning av den påtenkte aktive form for motstandsbevegelse var så godt som utelukkende av moralsk art. Viljen til forberedelse for eventuell slutt-kamp på norsk område var selvsagt anerkjennelsesverdig, og enkelte sabotasjeaksjoner kan ha sjenert okkupanten, men stort sett var det bare «nålestikk».

¹⁾ Iflg. «Aftenposten» 25/2 48 har den amerikanske aktor ved krigsforbryterdomstolen i Nürnberg, general Taylor, opplyst at retten avsa kjennelse for at *partisaner ikke beskyttes av internasjonal lov*. «Domstolen traff en meget vel overveid beslutning, og avgjørelsen er klippefast.»

I samsvar hermed har statsadvokaten i Vest-Agder som aktor i en rettsak anført bl. a. følgende om Mil.org.: «Det var først ved tyskernes kapitulasjon at Mil.org. ble mobilisert... Medlemmene var av gode grunner ikke uinformerte, bar heller ikke kjennetegn og var avskåret fra å bære sine våpen åpent. De har følgelig ikke hatt rettigheter som soldater etter Landkrigsreglementets art. 1.»

Det har som kjent vært gjort forsøk på å legalisere partisanvirksomheten som krigføring og partisanene som «krigsmenn». Det er i denne forbindelse av interesse at dommer Latza i «Polizei-Gericht Nord» som har avsagt de fleste dødsdommer vedrørende folkerettsstridige forhold under okkupasjonen ble frikjent i Høyesterett. Dette er ensbetydende med en klar offisiell erkjennelse av at partisaner og sabotører ikke er «krigsmenn» rettslig sett. Uansett den sympati man kan ha for dem på grunn av deres nasjonalt pregede motiver, er det ved Høyesteretts dom fastslått at de har forbrutt seg mot «krigens lover og sedvaner», og altså for så vidt, folkerettslig sett er å anse som «krigsforbrytere». Som det også vil fremgå av dommen, gjelder dette ikke dem som i stillings medfør er berettiget og ifølge ordre forpliktet til å undertrykke den folkerettsstridige virksomhet, — vel å merke i den utstrekning det er gått legalt til verks mot de «illegale», dvs. i kamp, eller ved rettslig behandling, eventuelt ved standrett. Griper «illegaliteten» om seg, kan kravet om gjennomført legalitet fra okkupantens side selvsagt bli av mindre moralsk vekt.

Folkerettslig tilstedelig er motstandsbevegelse bare i den utstrekning den er *passiv*. Er den aktiv, vil man under eventuell sovjet-russisk okkupasjon sannsynligvis måtte se tilbake på den tyske som «den rene idyll» («Farmand»s uttrykk).

Den norske almenhets oppfatning av krigens vesen har av mangel på orientering vært så kaotisk og traktatstridig, at presisering av foran nevnte forhold er nødvendig.

²⁾ «For utfallet av krigen og følgelig også for Norges frigjøring var den uten enhver betydning» («Samtiden», nr. 1/1948). Sådan

betydning ville den bare kunnet få under forutsetning av rasjonell militær utdanning, effektiv bevæpning og sluttkamp i eget land.

³⁾ De såkalte «likvidasjoner» uten lov og dom, tildels som helt private aksjoner kan neppe stå for historiens dom. Det forekom som bekjent mord på sakesløse personer, rovmord, bankran og ildspåsettelse under nasjonale påskudd. Disse kriminelle og folkerettsstridige, moralsk og nasjonalt forkastelige handlinger er øyensynlig godkjent av rettsmyndighetene som stemmende med norsk kultur- og rettsnivå. Aulabrannen og dens konsekvenser — samt antagelig også eksplosjonsulykkene i Filipstad og Bergen — vil være varige minner om sådan innsats.

I sin bok «A hundred years of war» (1953) skriver krigshistorikeren Cyril Falls i avsnittet «Partisan and peoples' war» (s. 283): «Kommunistiske forbundsfeller vil sannsynligvis bli tveeggede redskaper. I lengden kan de skade den sak som har ydet dem støtte i en utstrekning som mer enn oppveier den tjeneste de har gjort saken. I hvert fall er deres metoder ofte så voldsomme at disse, rettet mot egne borgere, forgifter forbindelsene innen landet og levner en bitter eftersmak når freden kommer; rettet mot fienden fremkaller de hevnhandlinger — som regel mot andre — uten noe forhold til de oppnådde resultater.»

Ved siden av det aktive innslag av kommunister av «Oswald»-kategorien i H. S. som representanter for Sovjet-Samveldet, var det selvfølgelig også mange representanter for ekte offervillig patriotisk innstilling som deltagere. Den sterkt

(Forts. side 8)

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

«Hvorsomhelst vi vandret på disse markene lå det massevis av drepte mennesker — —»

HAREJAKT

En søndag formiddag kom noen tyskere inn på skolegården og oppfordret omkring hundre av krigsfangene til å bli med på harejakt. De var iført det vanlige jaktutstyr og vi krigsfanger måtte legge i vei etter dem til tross for at vi på ingen måte ønsket å ødelegge denne søndagen, vår eneste fridag i ukens løp.

Vi hadde så vidt nådd frem til utkanten av lands-

byen, så dukket nye grufulle bilder opp for oss, som minnet oss om krigens redsler og dens forferdelige vannvidd i frontområdet. Hvorsomhelst vi vandret på disse markene og steppene lå der massevis av drepte mennesker og ødelagt krigsmateriell etter krigen som hadde rast i dette område. Fuglene hadde bygget seg reder i girkassene eller funnet et fredelig sted på andre beleilige punkter på det ødelagte vognmaterieill. Det var noe av krigens ironi. Området vi vandret gjennom var fullstendig tomt for mennesker, ingen våget å streife om her på den tidligere krigsskueplass, hvor redselsfulle scener ennu vitnet om krigens ubeskrivelige uhygge. Tyskerne hadde omsorgsfullt tatt vare på sine egne døde og gitt dem en slags begravelse, på de nyopprettede kirkegårder, som de hadde anlagt mange steder midt under krigsoperasjonene på den kerstjinske halvøyen. Denne menneskelighet savnet man fullstendig hos våre egne militære. De burde ha ordnet med en simpel jordfesting av våre døde, som lå der måned etter måned, kanskje år.

Vår fangekolonne ble nu delt opp og tok oppstilling i form av en halvsirkel. Slik ble vi kommandert til å gå

(Forts. side 8)

Nydelig julegave til det tyske folk: Den store koalisjon!

«Wiking»kommandøren Herbert Gille død

Skal en dømme etter pressen, bøker og kringkastingen den siste tid, så later det til at Norge er så proppfullt av helter at det vel nesten ikke er plass til alminnelige mennesker. og likevel har man tydeligvis ikke fått med adskillige tusen nordmenn som ikke engang trenger å reklamere med sin innsats: frontkjemperne. En av disse norske frontkjemperes avholdte og uforglemmelige sjefer, SS-Obergruppenführer og General der Waffen-SS, Herbert Otto Gille er avgått ved døden, nær 70 år gammel, og vi vil gjerne her i **FOLK og LAND** reise både ham og våre norske frontkjemper et minne ved å gjengi den nekrolog Erich Kern har skrevet om Gille i **DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG**:

Atter er en av de tapreste troppeførere i annen verdenskrig, SS-Obergruppenführer und General der Waffen-SS, Herbert Gille, innehaver av Ridderkorset med ekeløv, sverd og briljanter, gått bort fra oss, 26. desember. Bedriftene til ham og til hans dødsforaktende og dumdristige menn i den av ham førte 5. SS-Panzerdivision «Wiking» har forlenget gått inn i tysk soldathistorie.

Født 8. mars 1897 i Gandersheim sto Herbert Gille, som var soldat tvers igjennom, allerede i første verdenskrig i forreste linje og fikk begge Jernkors. Etter sammenbruddet i 1918 virket han overalt der hvor fedrelandet trengte menn. I annen verdenskrig kjempet Gille i Waffen-SS.s rekke og ble en av de mest fremtredende troppeførere ved fronten. Allerede i Polenfelttoget fikk han spennene til Jernkorset, som artillerikommandør i «Wiking» fikk han i øst det tyske kors i gull og 8. oktober 1943 Ridderkorset. Gille var alltid der hvor faren var størst, alltid i spissen for sine menn som var ham trofast hengivne og som han rev med til høyeste innsats.

Etter at general Felix Steiner, ved hvis grav i München, Gille nylig talte de siste minneord, var blitt betrodde oppstillingen av III. Germanisches Panzerkorps, overtok Gille som kommandør den stolte Division «Wiking», som hadde utmerket seg alt fra de første dage av Russlandsfelttoget, spesielt ved Dnzejr og i Kaukasus. For de unge frivillige fra Finnland, Norge, Danmark, Holland, Østerrike og Sveits, folketyskerne fra Balkan og flamlenderne, ble Herbert Gille snart symbolet på det beste i tysk soldaterånd.

Etter at seirens ærefulle palmer forlenget hadde vendt seg bort fra den tyske østhær og dermed også fra «Wiking», og de dystre skygger fra Stalingrad steg opp, sto Wikingene stadig, ofte alene, som bølgebrytere mot den røde flom som bruste mot de tyn-

Herbert Otto Gille

ne tyske forsvarsstillinger. Ved Klenovoje mellom Donez og Dnjepr holdt Gille med sine soldater jernhardt et avsnitt på 32 km. Med dødsforakt kastet Wikingene ved Valki og Olchani vest for Charkov seg mot sovjetene og muliggjorde på det vis de tilbaketrekkningsbevegelser som var blitt nødvendige.

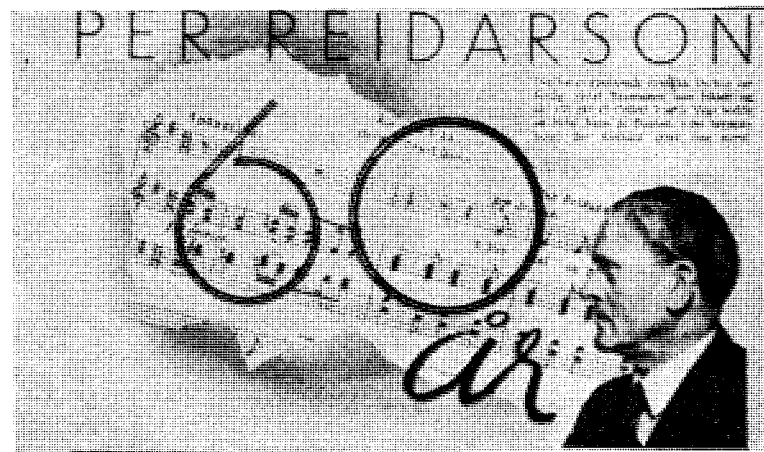
Den mest strålende innsats for Gille og hans Wiking kom imidlertid da det lyktes den røde hær med de aller sterkeste krefter å omringe store deler av den tyske front i området Tsjerkassy. Wikingene holdt fronten ved Steblev og Olschana. Mens de

(Forts. side 7)

RELATOR:

Små kulturportretter post mortem

VIII

Kringkastingens blad «Hallo-Hallo» hyldet også Reidarson på hans 60-årsdag

En ettermiddagsstund for noen år siden kom en mann inn i en tobakksbutikk ved Kirkeveien. Foranledningen vet vi ikke, men han fyrte iallfall av en hel bredside med sterkt nedsettende uttalelser om jødene. Det høres utrolig ut, for intet vettug menneske vil i våre høyt demokratiske etterkrigsår finne på en slik uhyrlighet, så forklaringen må vel være at fyren enten var påvirket av alkohol eller mentalt forstyrret. Det får nå være som det være vil, forrettningens behjertede innehaverske gjorde et tigersprang mot utgangsdøren og fikk låst denne, hvorpå hun telefonerte til Hegdehaugens Politistasjon. Som om det skulle gjelde en parkeringsforseelse kom politiet til i en forrykende fart — det dreiet seg jo ikke om overfall, ran eller innbrudd hvor man kan ta det mere med ro — og forbryteren ble arrestert og transportert til kasjotten.

Vi kom plutselig til å tenke på denne episoden da vi forleden ryddet opp i gamle papirer og støtte på et bilde av komponisten **Per Reidarson**. Sammenhengen er for såvidt klar. Reidarson var regnet som en innbitt antisemitt. Men ville han ha opptrådt på samme måte som mannen i tobakksbutikken? Neppe. Hans antisemitisme lå på et annet plan.

Vi er nå inne på et interessant — men ømtålelig — tema. Det er imidlertid av betydning å få slått fast at den helt overveiende del av NS-medlemmene **ikke** var antisemitisk innstillet. Ingen av dem ante naturligvis noe som helst om hva der hendte i de tyske konsentrasjonsleire, og det som ble berettet om forholdene der i de triste årene etter krigen traff dem som et slag. Ikke i drømme hadde

noen av dem tenkt seg muligheten av noe slikt, og den tanke at de selv i den ytterste periferi skulle ha vært antydningvis medvirkende var dem selvsagt så fjern som herfra til månen.

Men hva så med Reidarson? Han gremmet seg like meget som vi andre. Han var altfor god, for varmhjertet til at han for alvor ville gjøre et menneske noe ondt. Hans antisemitisme bunnet egentlig i hans sterke nasjonale følelser, noe vi skal komme tilbake til. Som antisemitt var han forresten rene småguttene i forhold til maleren **Th. Lerdal**, der så jøder overalt. Ifølge Lerdal var hvert annet menneske som betød noe i dette land enten jøde eller halvjøde. At en slik omstendighet vel ikke kunne sies bare å være forkleinende for den semitiske rase gikk aldri opp for ham.

Ser man på jødernes historie så kan man ikke unngå å bli grepet av hvor uendelig tragisk den er. Men de ofte nesten ufattelige katastrofer som har rammet dette ulykkelige folk, skyldes i stor grad dem selv. Det lar seg ikke gjøre i det lange løp på død og liv å ville dan-

ne et lite eget folk innen en nasjon, en stat i staten. All fornuft skulle ha tilsagt at de hadde ladt seg assimilere av det folk de levet blant, ikke for enhver pris å tviholde på sine egne skikker, sin egen religion og sin egen rase. Følgerne av dette ble uhyggelige og ledet til alle slags forfølgelser gjennom århundreder. Og den omstendighet at de øvrige borgere så på den isolerte folkegruppe med mistenksomhet, ja endog hat, førte vel til utvikling av egenskaper i selvforsvar, list, forslagenhet og underfundighet som ikke akkurat bidro til å gjøre dem mere elsket. Noen vil vel si at det er beundringsverdig at et folk som er spredt rundt om i så mange land, har klart å bevare sin egenart, sitt spesielle rasepreg. Andre er kanskje mere tilbøyelig til å fordømme den stahet, den hensynsløshet mot sine egne som har sin rot i den intense dyrkelse av den gamle jødiske religion. Hvor mange blodige dramaer, sorg og elendighet kunne ikke ha vært unngått hvis menneskene i tide var blitt klar over at religioner skal være deres tjener, ikke deres herre. Vi kristne har såmen ikke noe å skryte av. Vi kan bare tenke på kjetterforfølgelsene, heksebålene, og nå etter siste krig da de geistelige anført av Nordmarksbiskopen **Berggrav** (hvis motbydelige bok «Folkedommen over NS» virket likefrem djevelsk, så gjennomsyret forekom den oss å være av hat, ondskap og frastøtende selvgodhet) drev en skånselsløs hets mot en gruppe av sine landsmenn hvis forbrytelse var at de i en ulvetid etter evne hadde forsøkt å gjøre sitt beste for land og folk.

Det tales og skrives ustanselig om menneskenes store

(Forts. side 7)

Efter et vennelag på Henrik Lunds atelier i Oslo i 1900. Fra venstre Vilhelm Tvedt, Torstein Torsteim, Henrik Lund og Per Reidarson

Svensk FN-general - -

(Forts. fra side 1.)

sinnssforvirret person. von Horn svarte hertil:

«— Det kan så være, Madame. Jeg har ikke tenkt å ligge søvnløs på grunn av denne affære, for jeg er sikker på at de ansvarlige myndigheter vil ta de nødvendige forholdsregler. Men samtidig kan jeg ikke unnlate å synes at det er noe besynderlig med hele saken.»

Generalen ga så en redegjørelse for hvorledes truselbrevet var blitt overlevert og hvorledes det på forhånd var blitt meddelt den israelske presse og dens utenlandske kontakter. von Horn sluttet med å fremholde at det sikkert ville skade Israels anseelse hvis det skulle oppstå flere tap, og spesielt da svenske tap blant FN-personalet. Ved disse ord ble fru Meir tydelig indignert, sier von Horn. Men han tilbakeviste hennes vrede med følgende skarpe advarsel:

«Madame, jeg går rett på sak, fordi jeg for noen dager siden leste i Deres aviser om en sammenkomst i Abu-Gosh, hvor noen arabere som samarbeidet med dere i mandattiden ble feiret. Det hørtes ut som om en del av Stern-ligaen også var der ved denne anledning. Blant dem befant det seg to herrer som var innblandet i mordet på Folke Bernadotte. Hvis jeg ikke husker feil ble de benådet av Deres regjering etter en symbolsk straff og sendt i en temmelig komfortabel landsforvisning. Når de nu hilse så varmt velkommen (tilbake til Israel), stoler jeg på at de ikke gjenopptar sin tidligere virksomhet.»

Etter denne meget tydelige påminnelse, hadde, som von Horn sier, han og fru Meir ikke stort mere å si hverandre. Den freidige israelske utenriksministeren var formodentlig blitt klar over at general von Horn gjennomskuet den israelske politikens terror- og truselsmetoder og ikke lot seg skremme av dem. Men følgen ble for von Horns vedkommende at hans bevegelsesfrihet i Israel stadig ble hindret ved at han ble tvunget til å finne seg i overalt og alltid å bli ledsaget av israelsk politieskorte:

«Jim Gander, min britiske sikkerhetssjef, og jeg var begge overbevist om (noe jeg meddelte israelerne) at det var praktisk talt umulig å hindre et omhyggelig planlagt snikmord. Av den grunn var jeg imot enhver eskorte. Men det hele var blitt et politisk spørsmål og jeg hadde intet valg. Den israelske regjering — fant det uten tvil å være en passende anledning til å kontrollere mine bevegelser.»

Det kom senere flere truselbrev til general von Horn fra de jødiske terroristbander, men han selv rakk nesten aldri å lese dem før de måtte utleveres til Israels meget påpasselige politi, som i likhet med den israelske pressen alltid syntes å være forhåndsunderrettet om brevene. På det offisielle plan ble von Horn og hans medarbeidere utsatt for en veritabel boikott fra den israelske regjeringens side, og generalen ble mot slutten av året klar over at hans arbeide som overvåkingssjef i Palestina innen kort tid ville bli umuliggjort på grunn av den stadig økende ostentative fiendtlighet han ble utsatt for fra Israels side. Den israelske FN-ambassadøren Comay, gjorde på sin side sitt beste for å sverte general von Horn overfor U Thant og hans medarbeidere og for å overbevise rette vedkommende om at den svenske generalen «ikke lenger var til noen nytte» for Israels regjering og derfor burde avløses. Dette inoffisielle press ble snart fulgt av en rekke offisielle demarcher, i hvilke det direkte ble krevet at von Horn skulle gå av.

Efter ytterligere et par måneder i Jerusalem med en stadig mere fiendtligholdning fra israelsk side, innså von Horn selv at han ikke lenger kunne bli på sin post. Det var bare noen uker til hans kontrakt utløp og akkurat på dette tidspunkt hadde U Thant i New York alt fattet sin beslutning: å be von Horn om å overta posten som overvåkingssjef for FN i Jemen. General von Horn aksepterte dette tilbud og kunne således med hevet hode forlate Israel. De siste sider i redegjørelsen om den mislykkede Israelmisjonen, har von Horn viet en analyse av de årsaker som førte til at den mislykkedes. Disse sider hører til bokens mest interessante. Noen sitater vil belyse det:

«Jeg har», skriver von Horn, «alltid regnet med den mulighet i en tjeneste hvor observatører og høyeste sjef på samme vis risikerer å få sparken»:

«Som fredsmåklare var vår raison d'être objektivitet og upartiskhet. Andå var det just dessa egenskaper, som ledde til den fiendtlige hållningen mot oss. Den var fullt forståelig, ty gang på gang hadde jeg under diskusjoner med israelske offiserare og tjenstemän hört dem öppet slå bort tanken på objektivitet. Deras rättframma påpekande att «antingen är ni för oss eller emot oss» förklarade varför jag — sedan jag vågat

vara enbart objektiv — för all framtid hade försetts med etiketten «mot» — Ännu värre var den israeliska tendensen att omedelbart ge all objektivitet etiketten *antisemitism*, ett nära liggande epitet, som kunde användas mot varje FN-soldat, vars opartiska rapport inte talade till israelernas fördel.»

Denne uttalelse av von Horn er av største betydning. Han brennemerker her en zionistisk tendens som de siste år er kommet tydeligere og tydeligere tilsyne også, og ikke minst, i storpolitisk sammenheng. Hvert forbehold, hver kritikk eller forsøk på kritikk mot zioniststatens politikk og politiske ambisjoner stemples gjerne av de israelske myndigheter som utslag av antisemitisme: kriminell rasediskriminering og jødefiendtlighet a priori.

Rent logisk sett er jo ordet antisemitisme i den sammenheng det her må sees, fullstendig meningsløst bare av den enkle grunn at **både jødene og deres arabiske fiender er semitiske folk**. Rent rasemessig sett kan det vel til og med hevdes at flertallet av araberfolkene i Midt-Østen (i Saudi-Arabia og Jordan) er mere «raserene» semiter enn israelerne, som i årtuseners forløp er blitt oppblandet med diverse vertsfolk av annen rase, før de — en liten brøkdel av den jødiske folkestamme — kom tilbake til Palestina for der å stifte en jødisk «nasjonalstat». Det kunne derfor være på tide at det like tåkete som uegentlige ordet (og begrepet) antisemitisme ble avskaffet og erstattet med et annet og mere korrekt, nemlig **antijudaisme**. For det er det jødene — og ikke minst de zionistiske jøder — mener når de snakker om «antisemitisme». For Israel har dette ord vist seg å være en virkelig trylleformular når det gjelder å sette et diskriminerende stempel på enhver til og med moderat kritiker av den zionistiske politikk og dens metoder. Det var nettopp denne form for mistenkeliggjørelse som general von Horn og flertallet av hans medarbeidere ble rammet av i Palestina, og som til sist utløste deres skuffelse og bitterhet. Visst kunne også araberne være besværlige nok å hanskes med, sier von Horn, med «deres regler for umgänget med oss låg definitivt på en högre och mera civiliserad nivå»:

«Jag tror att samtliga inom övervakingskommissionen kom till samma slutsats — egenomligt nog, efter som det knappast fanns någon bland oss, som inte hade kommit till det

Heliga landet med den mest positiva och sympatiserande inställning för israelerna och deras ambitiösa arbete för sitt land.»

General von Horn visste at han efter sine anstrengelser for å våke over våpenstillstandsgrensene i Palestina skulle komme til å bli rammet av den jødiske baktalelse og av beskyldninger om «antisemitisme». Hans anelser slo til. Beskyldningene var uungåelige på bakgrunn av hans egen oppriktighet og hans mot til å si sannheten. «Antisemit er jeg ikke og har aldri vært det», forklarer han ettertrykkelig under henvisning til sine mange private jødiske venner i Israel, som han omgikkes med selv da regjeringens boikott var som hardest. Det samme gjelder også mange av hans medarbeidere, «som hadde mange nære venner i den nye staten fra lenge før de kom til Jerusalem.» — «Jeg skulle tro», tilføyer FN-generalen, «at sjelden før har medlemmene i en organisasjon startet sin virksomhet med et slikt fond av goodwill mot en stat som ble skapt av så fryktelige lidelser.»

Til grunn for von Horns og hans medhjelperes alminnelige innstilling til Israel og jøedommen lå deres vitende om det jødiske folks lidelser under krigsårene i Tyskland. De næret alle sympati for den israelske staten som sådan og var altså hverken antisemister eller antizionister, men det motsatte. Og likevel gikk det så galt! Hvorfor? Her lar vi von Horn selv gjøre sin konklusjon, som sier det meste:

«Jag hade alltid ett samtal med medlemmer av organisationen, som lämnade oss. De berättade alle samma historia. De flesta hade kommit (till Israel) i den ärliga avsikten att hjälpa både parter (araber och israeler) att hålla vapenstillståndsavtalet, men med medveten sympati för Israel. Andå hade deras attityd efter två eller tre års daglig kontakt med tjänstemän, militärer och privatpersoner på både sidor om gränssorna på ett anmäkningsvärt sätt förändrats. Jag fann det sorgligt, men mycket betecknande, att de, när jag frågade dem, vilken erfarenhet de funnit mest negativ under sin tjänst i Palestina, så gott som alltid svarade: «Israelernas ständiga försök att lura oss och föra oss bakom ljuset —»

Så langt Carl von Horn. Den indignasjon og dype skuffelse over Israel og dets politikk som kommer til uttrykk i hans ualminnelig spenende og velskrevne memoarbok er viselig fullt forståelig. Men likevel skulle man ville si noe slikt som: Hvis den svenske FN-generalen før han overtok kom-

mandoen over FN-mannskapet i Palestina hadde satt seg ned og grundig studert historien om den zionistiske statens tilblivelse, så hadde han kunnet påbegynne sin jobb adskillig illusjoner fattigere, men rik på politisk insikt som kunne ha spart ham for mange skuffelser (om ikke for all rettferdig indignasjon). Men det er et kapittel som det gjenstår for den nu pensjonerte FN-generalen å fordype seg i, hvis han har lyst og anlegg til å nyte sitt otium på det vis. Han ville da bli klar over at staten Israel ikke bare er en liten «nasjonalstat» for en brøkdel av det jødiske folk, men i enda høyere grad et diplomatisk-politisk verktøy for en av vår tids aller sterkeste og innflytelsesrikste — om enn for det meste i hemmelighet virkende maktkonsentrasjoner — nemlig den verdenszionistiske bevegelse, hvis ambisjoner strekker seg langt utenfor grensene til den lille israelske staten.

Men, det er som sagt en annen historie.

*

Såvidt vår svenske kollega. Når en leser om de erfaringer general von Horn gjorde under sin tjenestegjoring i Palestina og hvorledes han ble tvunget bort på grunn av sin objektivitet, så reiser det seg imidlertid et spørsmål av spesiell interesse for oss nordmenn: Hvorledes kan den norske general Bull så glatt bli godtatt av de folk von Horn beskriver i sin bok?

Ofte spørsmålet blir så meget mere påtrengende når det fra zionistisk hold blir pekt på at også general Horns danske forgjenger, general Bennicke var i unåde i Israel fordi han var for nøytral. AFTENPOSTENS Leif Bøhn er naturligvis enig med zionistene og siterer for bladets lesere hva Jon Kimche, sjefredaktør i Jewish Observer and Middle East Review, London, skriver om general Horn. Det er meget opplysende:

«Han har den nøytrales overutviklede selvgodhet og ikke så mye som en dust forståelse av zionismen, Israels opprettelse og dets vilje til liv. Han skulle aldri vært sendt som sjef for FN's våpenstillstands-kommisjon i Jerusalem. Det ville være vanskelig å finne en soldat som var mere uskikket for denne vanskelige stilling — kanskje unntatt general Bennicke, en av hans skandinaviske forgjengere i stillingen.»

Men nu har man tydeligvis fått den rette mann i general Bull, så nå er vel tilfredsheten stor både i Jewish Observer og i AFTENPOSTEN. Kanskje ikke fullt så stor hos den annen part i Palestina — araberne.

—o—

Små kulturportretter -

(Forts. fra side 5.)

fremskritt. Disse er isåfall utelukkende av teknisk art. Forstands- og følelsesmessig kan man umulig tale om særlig store forandringer. Menneskene er sikkert ikke annerledes idag enn de var for diverse tusener år siden. Forfølgelser, undertrykkelse av andre, låter til å ligge i deres natur.

Engang i 1941 befant vi oss på et reisebyrå ved Unter den Linden i Berlin. Blant de ventende kunder la vi merke til en eldre, sortkledd dame. Hun førte seg med en egen stillferdig verdighet, men det vi festet oss mest ved var hennes uendelig sorgfulle ansikt. Så snudde hun seg og vi så den gule jødestjernen lyse på hennes bryst.

Vi skammer oss ikke over å tilstå at vi fikk tårer i øynene da vi ble stilt overfor dette utslag av menneskelig grusomhet og uforstand.

Samme aften opplevet vi så et lite tiltalende intermezzo på en buss. Noen unge jøder av begge kjønn står beskjedent i et hjørne, alle var dekorert med jødestjernen. De hadde ikke gjort forsøk på å innta sitteplasser og de generte ingen. Så kom det inn en tykk, såkalt «gemütlich» berliner. Men han var ikke «gemütlich» da han oppdaget de tause jødeungdommene. Det var øyensynlig en forbrytelse at de hadde den frekkhet å kjøre med en buss (kfr. da vår egen Rulle ble kastet av trikken) og hans språk i den anledning var ganske ubeskrivelig.

Men la oss også ta med et annet bilde.

Det er en sen høstaften i 1921. Utenfor en strålende opplyst forretning i Joachims-thalerstrasse står en skare tydelig forsultne berlinere og glaner på utstilte herligheter av frukter, oster og lekkert kjøttpålegg. De hutter og fryser i sine dårlige klær, men kan ikke løsrive seg fra synet. Da svinger en elegant bil opp foran inngangen. En gallonert tjener ved siden av sjåfføren springer ut og åpner døren for en mektig fregatt av en kvinne som skrider ut og setter kursen mot butikken, fulgt av tjeneren. Det var en fullblods jødinne. Etter noen tid kommer hun ut igjen med tjeneren etter seg. Han er nesten segneferdig under byrden av kurver og pakker. Vi ser fete gress og tykke pølser stikke frem og aner all annen slags schnadder. Damen smiler lett spottende ved synet av de forsultne menneskene som trenger seg frem for å få en kikk på de utrolige delikateser.

Også andre lignende episoder i de trange årene etter første verdenskrig står tegnet på vår indre netthinne.

Akk, den menneskelige dårskap er grenseløs. Overmot og hensynsløshet blir imidlertid alltid hevet — men ytterst sjelden på de skyldige. Vi husker da Jens **Holstad** ute på Ilebu leste opp for medfangene **Wessels** uodelige «Smeden og bakeren». De aller, aller fleste av tilhørerne følte seg nok identisk med den ulykkelige baker. Hva i all verden har vi forbrutt som har gjort oss fortjent til mishandling, utsulting, økonomisk ødeleggelse og den mest utpekulerte forfølgelse?

Som nevnt hadde Per Reidarsons antisemitisme sin årsak i hans sterke nasjonale følelser. Det var først og fremst tonekunsten han tenkte på. For ham var den norske tonediktning slik **Edvard Grieg**, **Christian Sinding**, **Johan Svendsen** og **Halvdan Kjerulf** skapte den, noe hellig. Det var alltid den nasjonale egenart ved denne musikk som tryllebandt ham. Allerede **Waldemar Thrane** hadde i sin musikk til **Bjerggårds** «Fjelleventyret» gjort bruk av nasjonale toner, men det var først **Ole Bull** som fikk internasjonalt ry ved sin fullendt kunstneriske utforming av norsk folkemusikk. Senere kom en lang rekke komponister — foruten de først nevnte toppnavn: **Agathe Backer Grøndahl**, **Ole Olsen**, **Cathrinus Elling**, **Johan Halvorsen**, **Sigurd Lie**, og **Eyvind Alnæs**.

Bruddet med denne nasjonale linje, som kom omkring årene ved den første verdenskrig, beskrev Reidarson alltid som et sjokk, en pinefull opplevelse. Den hovedansvarlige var **Hjalmar Borgstrøm** som — særlig etter at han ble ansatt som musikkannmelder i Aftenposten — gikk mot den nasjonale linje og lidenskapelig inn for den internasjonale programmusikk. Foruten **Borgstrøm** var **Gerhard Schjelderup** den toneangivende. Begge sjaltet musikken, melodien, ut. Teksten ble gjengitt som sunget deklamasjon og orkesteret boltret seg i motiver som likesom skulle forklare teksten.

Vår hjemlige presse har alltid hatt en betenkelig slagside ved at en enkelt avis har en altfor stor makt, for stor innflytelse. En kritiker der som **Borgstrøm** ved sin virksomhet i Aftenposten kunne forfølge et bestemt, snevert mål, veiet langt tyngre enn anmeldere i andre aviser som gikk helhjertet mot ham. Blant disse var Reidarson i forreste front-

linje. Som anmelder en rekke år i vårt våkne, levende kulturorgan **Tidens Tegn** talte han ustanselig **Roma**, d.v.s. **Borgstrøm**, midt imot. Det nyttet lite så lenge **Borgstrøm** og **Schjelderup** levde, de behersket konsertsalene til fullkommenhet i de år, men det merkelige inntraff at etter deres død forsvant deres innflytelse øyeblikkelig. Programmusikken opphørte å eksistere.

Til gjengjeld viste en ny fare seg på horisonten: den «entartete» musikk. Reidarson har muntlig og skriftlig påpekt at den stammer fra jødisk hold. De jødiske komponister av dette sammenstium av øresønderrivende ulåter ble skrytt opp til skyene av den liberale presse og endog rost som dissonansens mestere.

Reidarson hevdet at denne musikk — hvis man da kan bruke dette uttrykk i en slik forbindelse — i likhet med utglidningene innen maleri og skulptur har sin dypeste årsak i den jødiske rotløshet.

Vi har her i meget få ord forsøkt å gjengi Reidarsons tanker. Han så på **Quisling** som redningsmannen der skulle føre oss ut av de skakkjorte kulturelle tilstander. **Quisling** var for ham — som så mange — profeten, lysbæreren.

Men folket stenet sin profet. Og det ga Reidarson som andre disipler et ulivssår.

Per Reidarson var født i Grimstad 1879. Etter i flere år å ha vært musikkannmelder i **Tidens Tegn** ble han kapellmester ved Stavanger Teater. Fra 1920 inntil krigen var han musikkannmelder i **Arbeiderbladet**, litt av en kuriositet når en tenker på hans politiske innstilling. Da **Quisling** trådte frem med **Nasjonal Samling** ble han straks fengst av hans idéer, noe han la lite skjul på. At han fikk beholde sin stilling i **Arbeiderbladet** er litt av et under.

Selvsagt var det som skapende kunstner, komponist, at Reidarson gjorde sin store innsats. Hans talent favnet vidt og omfattet store kor- og orkesterverker, fiolinkomposisjoner, scenemusikk og et veld av skjønne romanser. Den sentrale plass han hadde i vårt musikkliv kom klart til syne ved feiringen av hans 60-årsdag i 1939. Filharmonisk orkester ga den 24. april det år en stor festkonsert til Reidarsons ære. **Leif Halvorsen** og dels komponisten selv dirigerte orkestret og solister var **Randi Helseth**, **Ingerid Tråe Jersin**, **Theodor Andersen** og **Erik Bye**. Ennvidere

medvirket Handelsstandens Sangforening og Den norske Studentersangforening. Som man ser var det stort format over begivenheten, men så var det også hans monumentale verk «**Haakon den gode**» som ble oppført. Nordmenn har det med å sette oppnavn på sine konger. En ble som kjent kalt «den hellige». Han kristnet mye folk, men var neppe særlig nøye med midlene. En annen har vi sett er blitt kalt «den blodige». I hans regjeringstid ble mange gjeve menn drept uten at han løftet en finger for å redde noen av dem. I Reidarsons verk skildres slaget ved **Fittjar** år 961. Kongens fylking var på anslagsvis 1000 mann mens fienden hadde det seksdobbelte antall så det var etter den tids forhold et stort slag. Komponisten hadde selv skrevet teksten til verket, holdt i knapp, fast sagastil. De siste vers var tatt fra «**Haakonarmål**». **Kringkastingen** overførte jubileumskonserten i sin helhet, og i tillegg til dette en ekstra konsert på selv fødselsdagen. Her sto endel av hans kjæreste og mest kjente romanser på programmet. Og det het i **Kringkastingens** blad «**Hallo-Hallo**»: «Tusener av lyttere vil takke komponisten for sang og spill og si som **Ham-sun** i teksten:

«Å spill det endnu en gang til for Gud hvor det var deilig!»

Under krigen var Reidarson musikkannmelder i **Fritt Folk**.

Da menneskejakten herjet som verst sommeren 1945 ble Reidarson arrestert ikke mindre enn 4 ganger. Han ga representantene for den nye form for «rettsstat» adskillig hodebry. Bortsett fra det blotte medlemskap besto hans eneste forbrytelse i at han hadde skrevet om musikk. Til tross for at «rettens» håndhevere utvilsomt la all mulig godvilje til lyktes det dem ikke å få vridd dette til å bli en særlig alvorlig tiltalepost. Det endte med et kompromis — Reidarson ble internert i sitt hus på **Gåsøya** og det var ham strengt forbudt å bevege seg utenfor eiendommen. Dermed hadde man hevdet «rettstatens» ære. Da overvåkingen slappet av det følgende år brøt han husarresten flere ganger og fant veien til sin gamle venn teatersjef **Gustav Berg-Jæger** på **Haslum**. I vennekretsen her følte han seg vel og hans fine stillferdige lune var til glede og oppmuntring. Ingen kunne merke på ham at han befant seg i en fortvilet situasjon, var sågodtsom uten eksistensmidler og legemlig nedbrutt av en snikende sykdom. Noen få år senere døde han.

Relator

Herbert Gille —

(Forts. fra side 5.)

klamret seg fast til de leirete jordhull, ofte i smeltende sne til høftene, holdt **Wikingene** stand mot det fiendtlige trykk i den brølende ildvalse av konsentrert ild fra det røde artilleri og bombekasterne. Og overalt hvor nøden var størst var også **Gille**, som ikke ga opp selv i denne fortvilede, faktisk håpløse stilling.

16. februar 1944 brøt tyskerne ut av **Tsjerkassy**, **Wikingene** dannet ved **Sjandrovka** den sørlige støtkile. Uten artilleriunderstøttelse styrtet de unge europeiske soldater med blanke våpen løs på de forferdede russere og sprengte med dødsforakt som spydspiss omringningen. Over 25 km måte den tyske hær kjempe seg frem meter for meter mot vest. Alltid foran og i spissen for **Wikingene** var deres heltemodige kommandør. Da en flommen de elv truet med å stanse utbrytingen, kastet **Gille** seg som den første i det iskalde vann og rev også her sine soldater med seg til en siste innsats. 18. februar 1944 fikk han for sin enestående innsats sverdene til **Ridderkorsets** ekeløv.

Så omringet russerne det bare svakt forsvarte **Kovel**. De ennu utmattede **Wikingere** ble samlet til en kampgruppe under **Standartenführer Joachim Richter**, mens **Herbert Gille** 16. mars fløy inn i kjelen og overtok ledelsen av de svake forbands forsvarskamp. Også her rev han med seg hjemmevern, politifolk og ryttere fra **SS-kavaleriregimentet**, slik at russerne som var sikre på seiren ikke klarte å ta **Kovel**. Under **Richter** brøt kampgruppen av «**Wiking**» 30. mars med 8 kompanis pansere og 50 mann av 131. Inf. division opp kjelen, slik at det 5. april lykkedes å kjempe helt fri veien til **Kovel** og befri **Gille** og besetningen. 19. april 1944 ble **Gille** for dette utmerket med briljantene til **Ridderkorset**. Da russerne 24. desember 1944 innesluttet **Budapest** forsøkte **Gille** med **IV. SS-Panzerkorps**, som nu var underlagt ham, å bryte opp den dødelige ring om den ungarske hovedstad. Men denne gang var de fiendtlige krefter for sterke. Til siste dag av denne fryktelige krig oppfylte **Gille** og med ham hans «**Wikingere**» sin plikt.

Da **Herbert Gille** kom ut fra fangenskapet til de vestlige seierherrer, som ikke fant noe å belaste ham for, fordi denne soldat ganske enkelt var uten frykt og dadel, tok han straks fatt på kampen mot diffameringen av den engang så stolte front-

(Forts. side 8)

Krigføeringsproblemet - -

(Forts. fra side 4.)

økende tilslutning etter at krigens utgang var gitt, viser imidlertid at det i stor utstrekning var opportuniste og interessedespekulasjoner som lå til grunn for deltagelsen. Plyndringene ved frigjøringen og den opprørende behandling av fanger viser omfanget av deltagelsen av mindreverdige elementer. Disse forhold bør sees i lys av den tyske militære disiplin under okkupasjonen, og de opplysninger oberst G. Lund har gitt i boken «Dødsdømt» om tysk behandling av norske fanger.

Intet av det foran anførte hadde karakter av norsk statlig krigføring. Imidlertid var det etterhvert ved engelsk bistand etter avtalen av 28. mai 1941 og særlig etter «mobiliseringen» av nordmenn i utlandet i aug. 1942, blitt oppsatt og utdannet en

del frivillige norske militære styrker i England. Selv om de var svake og til dels utilstrekkelig utdannet, kunne de komme til innsats under et eventuelt forsøk fra vestmaktenes side på gjenerobring av Norge, det selvfølgelig hovedmål for eventuell gjenopptagelse av statlig krigføring fra norsk side.

Planer for militære tiltak med sikte på dette formål ble tatt opp til behandling ved H. O. K. først i 1944/45 i samarbeid med britene (iflg. genmajor Beichmann). Ifølge Protokollkomitéens innstilling om London-regjeringens virksomhet var det imidlertid intet som viste at regjeringen har gitt overkommandoen noe pålegg om å søke samarbeid med britene for å planlegge sådan gjenerobring. (Morgenbladet 10. juni 1949).

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4.)

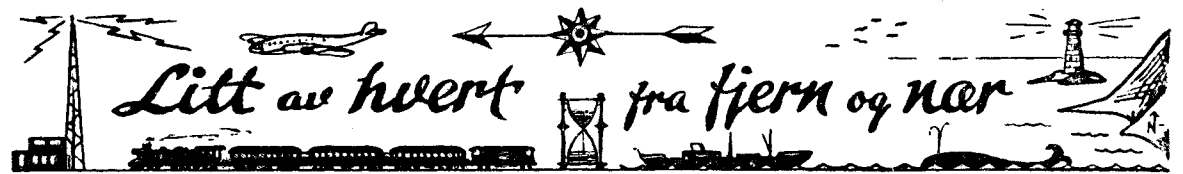
stille og rolig inntil vi nådde frem til et jaktområde, som vi skulle omringe i en sirkel med omkring en kilometer i diameter. Tyskerne satt til hest, mens vi krigsfanger måtte gå til fots. Da vi så stanset opp hørte vi kort etter tyskerne blåse i sine jakt-horn, noe som var signalet til at vi fanger skulle larme så meget som mulig, slik de hadde gitt oss ordre til. Fra alle kanter beveget nu vår sirkel seg inn mot midten mens vi støyet og skrek som best vi kunne for dermed å skremme harene opp fra sine skjulesteder. Noen av oss hadde brukket av busker, eller brutt av stokker som vi slo på jorden med. Det hele komediespill virket ikke bedre enn afrikanske kanibalers måte å drive viltet ut av skogen, men for våre tyske jegere var det visst helt tilfredsstillende.

Med ett oppdaget vi et lite, rart vesen som beveget seg mellom buskene. Vi stoppet momentant av frykt for at det kanskje kunne være en slange. Men nei, det viste seg å være en liten hareunge, ikke større enn en menneskefot. Den hoppet omkring og galopperte av og til. Det var ingen overdrivelse å si at den hadde en fiende bak hver busk og hvert tre, for alle våre rovfugler og rovpattedyr har hare på matseddelen. Og vi mennesker, som var dens verste fiende og som forstyrret dens fred og sikkerhet var på jakt nettopp på hare. Når den stanset opp, var det artig å se hvor fantastisk godt den passet inn i omgivelsene som den gikk i ett med — med skogbunnen, med bergknattene, med mose

og lyng og gress. Det var så å si uråd å oppdage den når man ikke viste hvor den satt. Også tyskerne ble opptatt av å se på hareungen, og de steg av hestene.

En av tyskerne løstet skudd fra sitt jaktgevær mot det stakkars lille dyret som vettskremt galopperte til alle kanter for å redde sitt skinn. Imens skrek og hujet vi krigsfanger slik vi hadde fått ordre til og jaget dyrene innenfor den kilometerbrede sirkelen vår som etterhånden ble trangere og trangere. Tyskeren, som lot til å være litt av en jaktamatør, var uheldig og kulen traff ikke, men han følte seg fornøyd over denne leken etter hans tilfredse mine å dømme. Han tok til å skyte ennu engang mot hareungen, men uten å treffe. Haren var litt for rask til å galoppere. Men dette gjorde ham rasende, og likegyldig til hvilken kant haren galopperte kjøt han efter den, men ingen av kulene traff dyret. Derimot suste kulene mellom benene på oss. Men tyskerne ga seg ikke for det. For nu var det en annen tysker som tok seg av jakten og var en stø og sikker jeger. Han må ha jaget harer i årevis. Han sto oppreist, siktet løpet inn og fyrte av sin karabin og rammet den lille hareungen som faltt overende et par hundre meter borte.

Dette satte humøret opp hos tyskerne, som ga oss ordre til å skrike og hujende enda mere, og det gjorde så vi krigsfanger. Plutselig dukket der opp flere pene harer som lignet hverandre deri at de galopperte forvirret omkring til forskjellige kanter. Og dermed begynte de glade tyskere å skyte hver mot sitt offer. Det gikk raskt for skarpskytteren som klarte å ta livet av fire harer, en efter

HVORFOR TIER NÜRNBERGDOMMERNE?

Fremdeles later folk til å tro at det bare var tyskerne som grep til tortur når viktige riksinteresser sto på spill. Sannheten er jo at alle stormakter har drevet og fortsatt driver samme beklagelige praksis som så mange tyskere er dømt for. En kan bare slå opp i en av de amerikanske krimbøker for å bli klar over hva en der driver med og ellers betrakte bildene fra Vietnam. Når det gjelder Frankrike, så drev det åpenlys torturering av fanger i Algerie. Og nu er det skinnhellige England også avslørt grundig. Det er bragt på det rene og medgitt at folk i Aden som var arrestert mistenkt for å være terrorister er blitt torturert. Det er derimot ikke blitt aksjonert rettslig mot de britiske torturister og «The Observer» spør i en leder om rapporten blir dysset ned. Vi får svare bladet på vegne av de britiske myn-

en, mens hans kamerat amatører også klarte å få treffer på en hare, til stor forbauselse for oss tilskuere. I virkeligheten så vi hvordan haren falt ned bare ti meter fra oss og så hoppet opp igjen og løp litegran, mens bloddråpene sildret i dens vei. Men tilsist falt den ned bare femten meter borte, for aldri å reise seg mere. Tyskerne hadde også dratt med seg et par dresserte hunder som hentet de faldne harer i gapet og bragte dem til deres eiere. Tyskerne var nu trette av jakten og ga oss ordre til å begi oss tilbake til landsbyen.

Men denne harejakten som gjentok seg, gjorde livet surt for oss. Når vi vendte tilbake til vår bopel følte vi oss lettet og pustet friere, men så snart vi skulle dra på harejakt igjen, ble vi triste til mote og fryktet for at noen av oss ikke ville vende levende tilbake igjen. Vi ble grepet av en ubeskrivelig angst for å bli rammet eller såret på denne måte, slik som denne harejaktentusiastene skjøt til alle kanter uten hensyn til at kulene ved et uhell kunne ramme en av oss istedetfor de stakkars dyrene. Heldigvis besluttet tyskerne efter noen slike søndagsturer å sette en stopper for det hele. Ja, i sannhet ble de fri søndagene i de to høstmånader anstens dager. Men så snart denne lettsindige jakten opphørte ble det mer trivelig for oss krigsfanger.

—o—

digheter at det blir denganske sikkert — på samme vis som all tortur utført av andre enn tyskere dysses ned.

NASJONAL-DEMOKRATER I ØSTERRIKE OGSÅ?

Det later til at den nasjonaldemokratiske bevegelse i Tyskland, som oppnådde så bemerkelsesverdige resultater ved de siste valg, og som sikkerlig vil vinne enda mere terreng efter koalitionsregjeringens bedrøvelige politikk, brer seg til andre land også. Det er vel noe av den samme trang til nasjonal gjenfødelse som våkner i mange land. Nu meldes det at et nasjonaldemokratisk parti vil bli stiftet i Østerrike og at det vil stille kandidater ved landdagsvalget til høsten. Dr. Nobert Burger, kjent som Sydtyrolaktivist, nevnes som mannen bak partidannelsen, men partiet er anmeldt av tre studenter.

GÅR DET SKITT MED USA ØKONOMISK?

Den britiske økonomieksperter Alan Day har bebudet alvorlige tilbakeslag for amerikansk økonomi i 1967 med økende inflasjon. En fagmann fra Sveits har til og med sagt at USA vil komme til å stå på randen av bankerot. «New York Herald Tribune» har erklært at president Johnson har begravet ethvert håp om å stoppe inflasjonen. Både det tyske og det norske gull som skal sikre disse lands valuta ligger for den altoverveiende del i USA, så det er all utsikt til at vi blir trukket med i elendigheten. Likevel turer politikerne frem på den gamle måten!

SØR-AFRIKAS PRESIDENT GÅR AV

Sør-Afrikas president C. R. Swart vil trekke seg tilbake 31. mai, et år før hans termin er utløpet. Det var premierminister Vorster som gjorde dette kjent og som meddelte at hans efterfølger først ville bli utpekt efter parlamentsåpningen i år.

BRANN I ROSENEs LEIR

President Johnson liker ikke kritikk av sin Vietnampolitikk, noe som for en tid siden forledet ham til en uttalelse som i sannhet har skapt brann i rosenes leir. Han rettet kritikk mot jødene for at de ikke i tilstrek-

kelig grad sluttet opp om Vietnampolitikken og antydde at han til gjengjeld måtte overveie å innskrenke den generøse hjelp som ble gitt til Israel i form av de aller nyeste våpen og penger. Lederne for de mange jødiske organisasjoner i USA tropet i den anledning opp til møte hos USA's jødiske FN-ambassadør Arthur J. Goldberg og protesterte. Selv «New York Times» reagerte over dette og skriver: «Med hensyn til Mr. Goldbergs stilling som administrasjonens mellommann med jødiske grupper, så er ikke det noe enestående. En lignende uoffisiell post eksisterte i Roosevelts, Trumans, Eisenhowers og Kennedys administrasjoner, og kanskje tidligere også. Men eksistensen av en slik mellommann er likevel absolutt usmakelig og uønsket. — — — Ambassadør Goldbergs deltagelse i denne private konferanse var en uheldig avvikelse fra det vitalt betydelige arbeide han gjør ved FN.» Vi synes bladet bekreftelse på det en lenge har ant er både opplysende og avskrekkende.

Gille -

(Forts. fra side 7)

gruppe til Waffen-SS. Han skapte «Wiking-Ruf» og ervervet seg dermed også i fred stor fortjeneste hos sine menn, som han ikke glemte til sitt siste åndedrag.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet efter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlendet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgiro nr. 16 450.

Utgever A/S Folk og Land

Viking Boktrykkeri